

„Sila alebo múdrosť?“

Suspírium: „Kto vás počúva, mňa počúva. Kto vami pohŕda, mnou pohŕda. A kto pohŕda mnou, pohŕda tým, ktorý ma poslal.“ (Lk 10,16) Amen.

Pieseň: Chválospev č. 332. 1. verš: „Boh je moja sila i dúfanie,...“

Pozdrav: „Ja však dúfam v tvoju milosť, moje srdce plesá nad tvojou spásou. Budem ospevovať Hospodina, lebo mi urobil dobre.“ (Ž 13,6) Amen.

Suma evanjelia je zapísaná vo Svätom Písme ako ju čítame v Druhom liste apoštola Petra v 1. kapitole v piatom až desiatom verši takto: „Práve preto sa všemožne usilujte a pridávajte k viere cnosť, k cnosti poznávanie, k poznávaniu sebaovládanie, k sebaovládaniu vytrvalosť, k vytrvalosti nábožnosť, k nábožnosti bratskú oddanosť, k bratskej oddanosti lásku. Ak totiž toto všetko máte a ak to máte v bohatej miere, nebudete nečinní a neplodní v poznávaní nášho Pána Ježiša Krista. Kto to však nemá, je slepý, krátkozraký a zabúda na to, že bol očistený od svojich niekdajších hriechov. Preto sa tým viac usilujte, bratia, upevniť svoje povolanie a vyvolenie. (IIPt 1,5-10) Amen.

Pieseň: Chválospev č. 332. 2-6. verše: „Len v Ňom žijem, smrti sa nebojím...”

Vzdych: „Milosť a pokoj nech sa rozhojňuje medzi vami v poznávaní Boha a Ježiša, nášho Pána. (IIPt 1,2) Amen.

Lekcia: Kniha Kazateľa 9. kapitola 11-18. veršov: *„Opäť som videl pod slnkom: nie rýchli vyhrávajú beh ani hrdinovia boj, ani múdri nezáškavajú vždy chlieb, ani rozvážni bohatstvo, ani rozumní priazeň, lebo neprajný čas a nehoda môže zastihnúť ich všetkých. Veď človek aj tak nepozná svoj čas, ako ryby, ktoré sa chytia do zlej siete, ako vtáky chytené do osídla. Im sú podobní ľudskí synovia, polapení v zlý čas, ktorý ich zrazu postretne. Aj túto múdrosť som videl pod slnkom a bola pre mňa priveľká: Bolo malé mesto, v ktorom bolo málo mužov. Tu prišiel k nemu veľký kráľ, obkľúčil ho a vystaval proti nemu veľké obliehacie veže. Našiel sa v ňom chudobný múdry muž a svojou múdrosťou zachránil mesto. Žiaden človek si však na toho chudobného muža nespomenul. Ja som však povedal: „Lepšia je múdrosť než sila,“ ale múdrosťou chudobného sa pohŕda a jeho slová nikto nevypočuje. Slová múdrych, vypočuté v pokoji, znamenajú viac ako krik toho, kto vládne nad hlupákmi. Lepšia je múdrosť ako nástroje boja. Jediný hriešnik zničí mnoho dobrého.“*

Modlitba: Skrze Tvoje evanjelium, drahý Ježišu Kriste, pochopíme, že Tvoje milosrdenstvo je dôležitejšie ako čokoľvek iné. Daj nám srdce naplnené Tvojou

dobrotou, aby sme rozumeli našej skrze Teba vymedzenej ceste a všetkým Tvojim prikázaniam. Prosíme Ťa, Bože Otče náš milý, aby si v nás pripravil miesto pre Svojho Ducha, aby sme sa stali dobrými stromami a zapustili korene v Tvojej záhrade. Dovoľ nám zostať krásnymi kvetmi a rastlinami jedine na Tvoju slávu. Pomôž nám znášať stresy našej doby a nikdy nepochybovať o budúcnosti, ktorú si nám pripravil Ty sám. Pomôž nám s radosťou povedať slovo „ešte“ a milovať svojich blížnych ako Teba, nášho Pána. Kajúcne vyznávame, že kráčať v Tvojej milosti je veľmi ťažké a že je veľmi ľahké sa od nej odchyliť. Nech nás Tvoje dobré požehnanie sprevádza všade, kam ideme a smerujeme, prosíme Ťa, vypočuj nás. S pokorou vyznávame, že niektorí z našich bratov a sestier žijú v strachu, zatiaľ čo iní nežijú zle. S kajúcim srdcom vyznávame, že niektorí z nás hladujú, kým iní žijú v prepychu. Pane náš, vypočuj nás. Dobrý Bože náš, zmiluj sa nad nami. Ó, Pane, daj, aby Tvoje Slovo bolo vždy sviecou pred našimi nohami. Udržuj Svoje Slovo čisté, jasné a skutočné medzi nami, prosíme. Pomôž nám získať silu, vedenie a útechu skrze Neho, Ktorý trpel za nás, vo všetkých našich problémoch a neochvejne sa na Neho spoliehať a opierať o Neho v živote aj pri smrti. Pre Ježiša Krista nás vypočuj a podpor naše spoločenstvo. Amen.

Pieseň: Žalm č. 68: 1-5. veršov: „Keď mocný Boh náš povstane...”

Vzdych: „Hospodin ich však predchádzal a ukazoval im cestu vo dne oblačným stĺpom a v noci stĺpom ohnivým, aby im svietil, takže mohli putovať dňom i nocou.“ (II Mojž 13,21) Amen.

Biblický text: Kniha Kazateľa 9. kapitola 16.verš: „Ja som však povedal: *„Lepšia je múdrosť než sila,“ ale múdrosťou chudobného sa pohŕda a jeho slová nikto nevypočuje.*“

Milí bratia a milé sestry, slávnostné kresťanské zhromaždenie v Pánu Ježišovi! Podobenstvom o múdrosti, ktorá má svoje miesto pod slnkom, vznáša kazateľ polemiku do povedomia. Múdrosť Božia sa usiluje dostať do popredia, ale stáva sa vzdialenou potrebou kvôli ľudskej túžbe po moci, majetku a vplyvu. Kazateľ podáva osobný príklad, čo videl a čo to pre neho znamenalo. Uvedomuje si, že jeho videnie nie je plné, ale veľmi žiadúce, a vyjadruje nielen svoje presvedčenie, ale i presvedčenie svojho ľudu. Samotná múdrosť chýba. Priveľkej múdrosti je málo, lebo človek pod slnkom chce viac a viac. Čo je také dôležité, toho je tak málo. Nedostatočne podloženej múdrosti je v ľudskej spoločnosti veľmi málo.

Svoje tvrdenie veľmi pekne ilustruje príbehom o obliehanom meste. Podobenstvo poukazuje na to, že malých miest obliehaných veľkými armádami je nespočetne veľa. Dobývacie plány sú pripravené. Moc a zisk je na prvom mieste. Označenie mocný, veľký poukazuje na nespočetnú presilu. Tento boj je už prehratý. Autor pracuje s kolektívnou pamäťou Izraela, a každý v zapätí sa môže rozpomenúť na obliehanie Samarie z roku 722 pred Kristom, kedy Asýrčania zaútočili na Izrael alebo na obliehanie Jeruzalema, kedy sväté mesto bolo podobné vtákovi v kletke podľa svedectva IIKr 18-20. kapitoly. Na tomto svete je všetko možné. Pod slnkom sa môže bojovať a spreneveriť to, čo Hospodin vybudoval. Z tých málo mužov sa však objavuje jeden. Nejaký chudobný múdry muž. Nemenovaný. Kazateľ veľmi pekne narába s protikladmi: malý a veľký, nepatrný a mocný, bohatý a chudobný, múdry a hlúpy, a tým naznačuje nejasnosť udalostí. Záver aj pri prevahe síl, aj pri rozložení moci je dvojznačný. Zachráni múdry mesto alebo nie? Uposlúchne hŕstka mužov múdreho, alebo chudobného, muža skazy a zrady ale muža plného múdrosťou? Prijme svet múdre odporúčanie alebo obetuje celé mesto a vydá napospas nepriateľovi? Kazateľ poukazuje na neurčitost' záveru podobenstva, ale posledná časť je o zabudlivosti: **„Žiaden človek si však na toho chudobného muža nespomenul.“** Predpokladá, že každý zabudol na skutočné a pravdivé slová chudobného človeka. Kazateľ napomína vlastný ľud: dejiny Izraela sa opakujú. Podobná nerozumnosť, pohrdanie s múdrosťou chudobných a bláznovstvo sa bude opakovať. Sme nepoučiteľní. Všetko, čo kazateľ vyslovil sa netýka len minulosti, ale vzťahuje sa na prítomnosť Izraela. Drahí kresťania! Zabúdame na múdre slová a pridržiavame sa vlastných pravidiel pričom obliehajú naše mesto. Sme pod záhubou, ale zabúdame a vždy sme zabúdali na to, čo povedali naši chudobní, nepodstatní, nevplyvní, ale múdrosťou Božou požehnaní ľudia. Zabúdame. Sme zabudliví. Nevieme sa rozpamätať na naše otcovské porekadlá, a múdre ponaučenia tých starých, ktorí ťažko a v biede zostali vždy prostí ľudia, ale svojou múdrosťou priniesli osoh celému

spoločenstvu. Zabúdame. Čo bude a čo je univerzálnym liekom na ohrozenie? Rozpomeň sa na Ježišove slová. Rozpamätaj sa ľud Boží, lebo Pán Ťa vedie, a ty len vzývaj Jeho meno, ktoré je sväté, mocné a jedine Jeho boje sú víťazné. Záver podobenstva je jasný, ale kazateľ vyjadruje vlastnú myšlienku. Potreba moci a vplyvu je oveľa väčšia ako potreba múdrosti. Sila, prevaha človeka má svoju váhu a opodstatnenie pod slnkom. Kazateľovo sebaopotvrdenie je dôležitejšie ako hocičo. Viem, čo je dôležité pre svet, ale ja som presvedčený, že zvíťazí ten, kto sa oddá múdrosti. Sila sa neprejavuje len na bojiskách, pod nátlakom hrozby a mučenia, ale sila je aj odpustenie a kvílenie. Nad silným bojom, nad mocou dobyvateľov sa vypína múdrosť, aj vtedy keď ju nikto neuposlúchne. Sama o sebe je zadosťučinením, pomocou a záchranou. Ona nepotrebuje mocenský vzrast. Ona nepotrebuje podporu. Ona nepotrebuje aktuálnosť. Ona nepotrebuje spoločenské ocenenie. Jej stálosť je garantovaná pravdivosťou. Ona sa udrží tam, kde ju položil samotný Kazateľ. Múdrosť sa vypína. Múdrosť je na piedestáli života, či na to spomíname, rozpomenieme alebo nie. Predkladanú a prednášanú múdrosť sprevádza pokoj. Schopnosť vysloviť slová i schopnosť počuť ich vyžaduje sústredenie a umiernenosť. Protikladom je krik a nepokoj, ktorým rozhojňujú nesvár práve blázni sveta. Zvrátenosť je očividná. Nemôže sa čudovať, prečo je človek zábudlivý tvor. Nepokojný a čudný človek nevenuje pozornosť slovám chudobného, ale múdreho. Kto je pokojný aj pri obliehaní mesta, je múdry. Kto je umiernený aj v ťažkých situáciách, je múdry. Tam, kde prevyšuje krik v nepriaznivých situáciách, tam nikdy nezvíťazí pokoj. Boh nám želá: „***pokoj ľuďom, ktorých On miluje.***“ (Lk 2,14) V staršom preklade: „pokoj ľuďom dobrej vôle.“ Inter arma silent musae, teda medzi zbraňami mlčia múzy). Na základe výroku Kazateľa môžeme vyriečiť: inter arma silent sapientia (= medzi zbraňami mlčí múdrosť). Bezhlavý krik a nevlúdny nepokoj ubíjajú múdrosť. Kde rinčia zbrane, tam nemá šancu prehovoriť pokoj múdreho človeka. Ježiš stojí i dnes pred dvermi. Je ticho ako pred veľradou. Je umiernený ako pred Pilátom.

Nehovorí o svojej moci ako Pilát, ale o svojom kráľovstve, ktoré nie je z tohto sveta. Nehovorí o majestátnosti a o boji, ale predsa dobojoval pokorne a slušne. Kazateľ týmto čistým a umierneným postojom vlieva do pohára svojim poslucháčom čistého vína, ako je vnímaná skutočnosť. Toto vnímanie nemá nič spoločné s múdrosťou, naopak ju popiera. Hlúposť spreneverí spoločenstvo a múdrosť nezaistuje úspech. Stúpenci múdrosti zaručujú pokoj, ich cesta vedie k dobru, ale jeden hriešnik dokáže zmariť celú cestu a privádza skazu. Hriech zničí, uvedie do záhuby všetko. Zahubí pokoj. Zahubí prosperitu. Zahubí vzrast. Zahubí to, čo bolo vyrieknuté múdrosťou. Drahé sestry a milí bratia! Múdrosť má svoju hodnotu. Síce nevykazuje vyčísliteľné hodnoty, nemá väčšinový podiel, ale pokojne pracuje a slúži na dobro. V ohrození sprostredkuje silu neoblomnú, práve preto pre kazateľa je to lepšia alternatíva ako boj, honba za vetrom. Oddiel nehovorí len o múdrosti, ale aj o tom, že každý človek má svoju hodnotu. Chudobného, ale múdreho nikto nevypočuje, ale hľadanie a vyrieknutie múdrosti je službou menšiny. Múdrosti i dnes konkuruje bláznom a vypína sa nad všetkým krikom. Nečaká na svoje uplatnenie, len pokojne a v tichosti pracuje. Človek, ktorý sa opiera o krik, stratil svoj pôvodný cieľ. Chce každého navodiť na nesprávny smer. Človek hľadajúci múdrosť sa podobá soli a kvasu ako o tom reční Ježiš: *„Vy ste soľ zeme. Ak soľ stratí chuť, čo jej dodá slanosť? Už nie je na nič súca, len ju vyhodiť von, aby ľudia po nej šliapali.“* (Mt 5,13) *„Nebeské kráľovstvo je podobné kvasu, ktorý vzala žena a zamiesila do troch mier múky, takže všetko vykvasilo.“* (Mt 13,33) Čo ti dodá slanosť, drahý brat? Si súca múdrosti Božej, milá sestra? Zamiesiš svoje vlastné cesto kvasom Božím? Koľko múky venuješ tomu, aby všetko vykvasilo? Podobenstvá Kristove sú obrazom nášho vlastného života. Podobenstvo kazateľove je príkladom toho, ako sa chová človek. Naučme s Kristom a v Kristovi konať múdro, lebo On sa stal našou múdrosťou, a konal všetko v prospech nás. Ako chudobný prišiel, vyučoval, kázal mocou, a v pokoji, v nevraživosti vystúpil na kríž. Dobojoval. Slušne

a v poriadku vyriekol to, že Boh je láska. Amen. Spása je po našom boku. Obliehanie nenapomáha ničomu. Sila a jej konštatovanie voči moci a silným armádam je bezvýznamná, ale múdrosť pomáha tak, že poukazuje na Boha, ktorý je mocný a silný. Čo je viac? Zovretá päšť, hnev a nesvar alebo láska, odpustenie a pomoc? Čo ho sa pridriavaj ty v budovaní vlastných vzťahov pod slnkom? O múdrosť zhora od Otca svetiel alebo o silu svoju, ktorá nenapomáha ničomu? Samuel slovom, Dávid prakom zavřil Božie dielo. Jonatán bez hnevu prepustil Dávda. Nabalova žena, Abigail svojou múdrosťou zachránila všetko, čo jej muž v presile a v prepychu zmaril pred vyvoleným. Ako to bude s tebou? Amen.

Modlitba: „Ako vzor zdravých rečí maj to, čo si počul odo mňa vo viere a láske v Ježišovi Kristovi.“ (II Tim 1,13)

„Povedal mu: „Ja som Boh, Boh tvojho otca. Neboj sa odísť do Egypta, lebo tam z teba urobím veľký národ. Ja sám pôjdem s tebou do Egypta a ja ťa odtiaľ privediem aj späť. Jozef ti vlastnou rukou zatlačí oči.“ (IMojž 46,3-4)

„Výrok Pána, Hospodina, ktorý zhromažďuje roztratených Izraela: „K jeho zhromaždeným zhromaždím ešte ďalších.“ (Iz 56,8)

„A toto evanjelium o kráľovstve sa bude hlásať po celom svete na svedectvo všetkým národom. A potom príde koniec.“ (Mt 24,14)

„Keď slepec začul, že je to Ježiš Nazaretský, začal volať: „Ježiš, Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ (Mk 10,47)

„Hospodin je dobrotivý voči všetkým, zľutúva sa nad všetkými stvoreniami.“ (Ž 145,9)

„Stvorenstvo nebolo totiž podrobené pominuteľnosti z vlastnej vôle, ale skrze toho, ktorý ho podrobil. Trvá však nádej, že aj samo stvorenstvo bude oslobodené z otroctva skazy do slobody a slávy Božích detí.“ (R 8,20-21) **Modlitba Pánova**

Ofera: „Nezabúdajte však na dobročinnosť a spoločenstvo, lebo v takých obetách má Boh záľubu.“ (Žid 13,16)

Požehnanie: „Ďakujte Pánovi pánov, [...] Jedine on koná veľké divy, lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky.“ (Ž 136,3a.4) Amen.

Pieseň: Chválospev č. 532: „Ó, Ježišu, Ty stojíš pri zamknutých dverách,...“